

شماره گزارش: ۶۶

ردیف: ۸

دوره دوازدهم - سال سوم

تاریخ چاپ: ۱۴۰۵/۰۷/۰۷

**گزارش کمیسیون ویژه "حمایت از تولید و نظارت بر
اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی
مجلس شورای اسلامی"**

**"اقدامات انجام شده در خصوص بازسازی، جبران خسارات و بازگشت به تولید
واحدهای تولیدی آسیب دیده از جنگ تحمیلی آمریکایی - صهیونی"**

(در اجرای تبصره‌ی (۱) ماده‌ی (۴۵) آیین‌نامه داخلی مجلس)

معاونت نظارت

اداره کل کارشناسی نظارت

بسمه تعالی

هیأت رئیسه محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام و احترام؛

در اجرای تبصره (۱) ماده (۴۵) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی، به پیوست گزارش کمیسیون ویژه "حمایت از تولید و نظارت بر اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی" با عنوان «اقدامات انجام شده در خصوص بازسازی، جبران خسارات و بازگشت به تولید واحدهای تولیدی آسیب دیده از جنگ تحمیلی آمریکایی - صهیونی» جهت قرائت در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی تقدیم می شود.

محسن زنگنه

رئیس کمیسیون ویژه "حمایت از تولید و نظارت بر اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی"

گزارش کمیسیون ویژه "حمایت از تولید و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی" در خصوص:

«اقدامات انجام شده در خصوص بازسازی، جبران خسارات و بازگشت به تولید

واحدهای تولیدی آسیب دیده از جنگ تحمیلی آمریکایی _ صهیونی

بخش اول: مقدمه و بیان مسئله

دشمن آمریکایی _ صهیونی در سال ۱۴۰۴ طی دو مرحله و با حمایت برخی کشورهای عربی، به ایران عزیز حمله نمود. این حملات در مرحله اول؛ از ۲۳ خرداد ۱۴۰۴ به مدت ۱۲ روز و در مرحله دوم از ۹ اسفند ۱۴۰۴ به مدت چهار روز (جنگ رمضان) می‌باشد. این حملات تنها محدود به اهداف نظامی نبود بلکه حوزه‌های زیرساختی و اقتصادی کشور را نیز در بر گرفت و موجب وارد آمدن خسارات به صورت مستقیم و غیر مستقیم به شرکت‌ها، بنگاه‌ها و واحدهای تولیدی، صنعتی و بازرگانی گردید.

کمیسیون ویژه "حمایت از تولید و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی" بنا بر رسالت خود و به جهت اهمیت حمایت از واحدهای تولیدی و نقش آنها در ایجاد اشتغال، درآمد خانوار، رفاه عمومی، تأمین نیازهای کشور و نهایتاً ایجاد امنیت اجتماعی، طی جلسات مکرر نظارتی، اقدامات صورت گرفته توسط دستگاه‌ها و وزارتخانه‌های ذی‌ربط را مورد بررسی و نظارت قرار داده است.

در این گزارش نظارتی پس از اشاره‌ای کوتاه به خسارات‌های حوزه تولید، به بررسی و تبیین اقدامات انجام شده در خصوص بازسازی، جبران خسارات و بازگشت به تولید واحدهای تولیدی آسیب‌دیده طی جنگ تحمیلی دوم و سوم توسط وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی پرداخته و در نهایت به جمع‌بندی و ارائه پیشنهادات جهت رفع چالش واحدهای تولیدی و همچنین بهبود وضعیت امر تولید می‌پردازد.

بخش دوم: واحدهای تولیدی خسارت دیده

بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی عمده خسارت‌ها در حوزه تولید، در چهار بخش انرژی، صنایع پتروشیمی، صنایع فولاد و سایر صنایع کشور قابل تفکیک است.

در بخش انرژی؛ عمده حملات و خسارت‌ها به شرح زیر می‌باشد:

۱- حمله به چهار پالایشگاه گازی پارس جنوبی (پالایشگاه‌های ۳ و ۴ و ۵ و ۶) از مجموع ۱۲ پالایشگاه

موجود در این منطقه و ایجاد خسارت به آنها

۲- حمله به پالایشگاه و تأسیسات نفتی در لاوان و سیری و انبار فراورده‌های نفتی از جمله انبارهای نفت

ری، شهران، قوچک، کرج و نیز تأسیسات پالایش، پخش و خطوط انتقال فراورده‌های نفتی

در بخش صنایع پتروشیمی؛ عمده حملات به شرح زیر می باشد:

- ۱- شرکت های مستقر در منطقه ویژه اقتصادی بندر امام شامل فجر انرژی خلیج فارس، پتروشیمی بندر امام، پتروشیمی کارون، پتروشیمی امیرکبیر و پتروشیمی رازی
 - ۲- شرکت های مستقر در منطقه ویژه اقتصادی عسلویه شامل مبین انرژی خلیج فارس، دماوند انرژی عسلویه و پتروشیمی جم
 - ۳- سایر مناطق از جمله پتروشیمی تبریز و پتروشیمی شیراز
- در بخش فولاد نیز فولاد مبارکه، فولاد خوزستان و فولاد سفید دشت مورد اصابت قرار گرفتند.

بر اساس گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت در جنگ دوازده روزه در مجموع ۲۶۹ واحد تولیدی و صنفی دچار خسارت شده اند که از این تعداد، ۱۵۴ واحد صنعتی و ۱۱۵ واحد، صنفی می باشند. واحدهای آسیب دیده در ۱۰ استان کشور پراکنده بوده که استان های تهران، گیلان، البرز، آذربایجان شرقی و کرمانشاه دارای بیشترین واحدهای تولیدی- صنفی آسیب دیده بوده اند.

در جنگ ۴۰ روزه (جنگ رمضان) کل واحدهای تولیدی - صنفی آسیب دیده ۳۳۹۶ واحد در ۲۳ استان کشور بوده است که از این تعداد ۲۳۸۸ واحد تولیدی (صنعتی - صنفی)، ۶۳۷ واحد صنفی توزیعی- خدماتی، ۸ واحد معدنی و ۳۶۳ واحد نیز فاقد مجوز بوده اند. در این جنگ، استان اصفهان با ۱۴۲۸ واحد، بیشترین آسیب را دیده است و بعد از آن، تهران (۵۳۷)، آذربایجان شرقی (۳۳۵) و مرکزی (۲۱۴) قرار دارند. از این تعداد، ۱۲۲ واحد دانش بنیان نیز مورد حمله و آسیب قرار گرفته اند.

بخش سوم: اقدامات انجام شده در خصوص بازسازی، جبران خسارات و بازگشت به تولید

واحدهای تولیدی آسیب دیده طی جنگ تحمیلی دوم و سوم

با آغاز این جنگ ها، بخش های مختلف دولت و نیز دستگاه های تصمیم ساز و ناظر، اقدامات متعددی را برای حمایت از واحدهای آسیب دیده و جبران خسارت آنها و بازگشت آنها به چرخه تولید به انجام رساندند که می توان آنها را در قالب تهیه و ابلاغ تصویب نامه ها و دستورالعمل ها، تهیه فهرست واحدهای آسیب دیده و تخمین میزان خسارت ها، جلسات متعدد بررسی و نظارتی و در نهایت ایجاد برخی تسهیلات در روند فعالیت و ایفای تعهدات واحدهای تولیدی تقسیم بندی کرد. بر اساس گزارش دیوان محاسبات کشور، نتایج بررسی های اولیه حاکی از آن است که اقدامات انجام شده در بخش های قابل توجهی ناظر بر اقدامات مقدماتی اداری، هماهنگی، تهیه و ارسال فهرست ها و مکاتبات بین دستگاهی، برگزاری جلسات و معرفی واحدهای آسیب دیده به مراجع دیگر بوده و مستندات کافی مبنی بر تحقق مؤثر و قابل احراز اقدامات منجر به ارزیابی متقن و پرداخت خسارت، تأمین مالی، احیای ظرفیت تولید، بازگشت واحدها به چرخه فعالیت یا جبران خسارات وارده،

در حدود وظایف، اختیارات و تکالیف قانونی و مصوبات معتبر ارائه نشده است. تأکید می‌گردد که این موارد ناظر به بنگاه‌های آسیب دیده است چرا که اقدامات خوبی از سوی برخی دستگاه‌ها از قبیل گمرک جمهوری اسلامی و یا سازمان امور مالیاتی صورت پذیرفته است که فارغ از بررسی کیفی و کمی آن، همه بخش‌های اقتصادی را شامل شده است.

در ذیل اقدامات وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی در خصوص بازسازی، جبران خسارات و بازگشت به تولید واحدهای تولیدی آسیب‌دیده طی جنگ تحمیلی دوم و سوم اشاره می‌شود.

الف- مصوبات و تصویب نامه‌ها:

در طول جنگ، شورای عالی امنیت ملی، ستاد ملی بازسازی ذیل معاون اول رئیس‌جمهور، هیات وزیران، بانک مرکزی، وزارت صنعت، معدن و تجارت از جمله شرکت شهرک‌های صنعتی، وزارت اقتصاد از جمله سازمان گمرک جمهوری اسلامی و سازمان امور مالیاتی و نیز سایر دستگاه‌ها مصوبه‌هایی در جهت حمایت از واحدهای آسیب‌دیده و جبران خسارت داشته‌اند که مهم‌ترین آنها به شرح زیر است:

۱- برخی از مهمترین مصوبات ستاد ملی بازسازی که توسط معاون اول رئیس‌جمهور ابلاغ شده است:

✓ اعطای خط اعتباری ۱۰۰ همت از محل آزاد سازی ذخایر سپرده قانونی بانک‌ها نزد بانک مرکزی پس از انعقاد قرارداد با سهم آورده ۲۰ درصدی توسط متقاضی در جهت باز سازی واحدهای اولویت دار صنف و صنعت

✓ اجازه به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نسبت به صدور مجوز انتشار گواهی سپرده خاص با شرایط ویژه تا سقف ۵۰۰ همت برای وزارت صنعت، معدن و تجارت با تضمین وزارت اقتصاد در سال ۱۴۰۵ در جهت توسعه و باز سازی واحدهای تولیدی آسیب‌دیده و تامین مواد اولیه و واسطه تولید تجهیزات و ماشین آلات مورد نیاز واحدهای تولیدی معرفی شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت

✓ اجازه به بانک مرکزی نسبت به صدور مجوز انتشار اوراق مرابحه ارزی تا سقف ۶ میلیارد دلار با تعهد پذیره نویسی و خرید توسط صندوق توسعه ملی در جهت تامین منابع ارزی مورد به منظور تامین منابع ارزی مورد نیاز برای بازسازی واحدهای آسیب‌دیده ناشی از جنگ

۲- برخی از مصوبات شورای عالی امنیت ملی :

✓ کسر از درآمد مشمول مالیات مودی آسیب‌دیده در جنگ در همان سال یا سال‌های آتی تا سقف میزان خسارت مورد تایید کارشناسان رسمی

✓ تسهیل در تهاتر ارز صادراتی با واردات ماشین آلات و تجهیزات خطوط تولید و مواد اولیه و واسط

✓ اجازه ترک تشریفات به سازمان‌های ایدرو و ایمیدرو به منظور خرید مواد اولیه، تجهیزات، ماشین آلات و انعقاد قراردادهای پیمانکاری و مشاوره‌ای تا سقف میزان خسارت اعلامی از سوی واحدهای زیر مجموعه

ب- اقدامات دستگاه‌ها

➤ وزارت صنعت، معدن و تجارت:

اهم برخی از اقدامات انجام شده توسط این وزارتخانه به شرح زیر است:

۱. تهیه فهرست واحدهای آسیب‌دیده و ارسال آن به ستاد ملی بازسازی و سایر مراجع ذی‌ربط
۲. تایید خسارت ۳۶ واحد آسیب‌دیده در جنگ ۱۲ روزه (از ۲۶۹ واحد) و ۱۲۳ واحد آسیب‌دیده در جنگ رمضان (از ۳۳۹۶ واحد)
۳. معرفی ۱۵ واحد آسیب‌دیده کارشناسی شده با خسارت کمتر از ۱۰ میلیارد تومان به معاونت توسعه و معادن روستایی و مناطق محروم ریاست جمهوری
۴. معرفی ۲۳ واحد آسیب‌دیده کارشناسی شده به بانک صنعت و معدن جهت دریافت تسهیلات از محل منابع داخلی بانک
۵. امهال اقساط سررسید شده آتی و یا اقساط سررسید شده معوق واحدهای آسیب‌دیده به مدت ۶ ماه و تسهیل در پرداخت دیون باقیمانده با مصوبه هیأت مدیره شرکت استانی
۶. تسهیل در صدور پروانه در طرح‌های آسیب‌دیده نیمه کاره و نیز تحویل زمین جایگزین در همان شهرک یا تخصیص حق بهره‌برداری زمین در شهرک‌ها و نواحی صنعتی خارج از روال قانونی و تخفیف در هزینه‌ها
۷. معرفی ۱۰۰۶ واحد صنفی آسیب‌دیده به بنیاد برکت ستاد اجرایی فرمان امام با میزان خسارت معادل ۱۵,۳ همت

➤ وزارت امور اقتصاد و دارایی:

اهم برخی از اقدامات انجام شده توسط این وزارتخانه به شرح زیر است:

۱. تعداد بنگاه‌های حمایت شده ۱۸۸۷ بنگاه و معادل ریالی آن ۱۷۸۲ میلیارد تومان از حساب پیشرفت و عدالت (فهرست کامل ارائه نشده و اینکه این بنگاه‌ها آسیب‌دیده هستند یا خیر مشخص نیست)
 ۲. تهیه و ابلاغ ۱۱۹ مصوبه و اقدامات سیاسی
- گمرک جمهوری اسلامی ایران نیز طی گزارشات ارائه شده در طول جنگ‌های تحمیلی دوم و سوم و نیز در میانه این جنگ‌ها اقدامات زیادی جهت تسهیل در ترخیص سریع تر کالاهای واردات مواد اولیه و کالاهای اساسی از مرزهای آبی و خاکی در شمال و جنوب کشور به انجام رسانیده است اما با توجه به گزارش حاضر در خصوص واحدهای آسیب‌دیده و جبران خسارات آنها، به طور مشخص در گزارش ارسالی تفکیک نشده است.

➤ بانک مرکزی و شبکه بانکی:

مصوبات و اقدامات بانک مرکزی معطوف به کل بنگاه‌های تولیدی است و مصوبه‌ای مختص بنگاه‌های آسیب دیده ندارد با این توضیح اهم برخی از اقدامات و تصمیمات انجام شده توسط بانک مرکزی به شرح زیر است:

۱. تمامی تسهیلات تا سقف هفت میلیارد ریال، علاوه بر امکان استفاده از مساعدت مربوط به وصول مطالبات غیرجاری مشمول بخشودگی وجه التزام تأخیر تأدیه دین (بخش مازاد بر نرخ سود) است.
۲. برای بنگاه تولیدی (کالا و خدمات) مشمول در شرایط اضطرار ناشی از جنگ رمضان سقف مانده تسهیلات سرمایه در گردش اعطایی به ۱۳۵ درصد فروش سال گذشته افزایش یابد و با پرداخت ۷,۵ درصد بدهی غیرجاری توسط بنگاه مزبور، بدهی غیرجاری آن‌ها در چارچوب ضوابط ابلاغی بانک مرکزی امهال شود.
۳. اعطای تسهیلات جدید و ارایه خدمات بانکی از جمله صدور ضمانت‌نامه‌های بانکی به تمام بنگاه‌های تولیدی مشمول در چارچوب ضوابط و مقررات ابلاغی بانک مرکزی مجاز بوده و اعطای تسهیلات به بنگاه‌های مشمول و اشخاص حقیقی آسیب دیده از جنگ بدون ارایه گواهی ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم در طول مدت اضطرار مجاز شده است.
۴. همچنین مؤسسات اعتباری موظف شدند در طول مدت شرایط اضطرار و با تصویب هیأت مدیره خود، با توجه به وضعیت اعتباری بنگاه‌ها و اشخاص مزبور، نسبت به پذیرش هرگونه وثایق و تضامین ارایه شده جهت اعطای تسهیلات به بنگاه‌ها و اشخاص یادشده در چارچوب آیین‌نامه اجرایی ماده ۷ قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت‌ها اقدام نمایند.

بخش چهارم: جمع‌بندی و پیشنهادات

نظر به اقدامات و مساعی جمیع دستگاه‌های اجرایی در راستای حمایت از تولید ملی و به‌ویژه جبران خسارت واحدهای تولیدی که مورد اصابت مستقیم در جنگ تحمیلی دوم و سوم قرار گرفته‌اند، مراتب تقدیر و تشکر از زحمات ایشان به‌عمل می‌آید.

با این حال، بررسی‌های به‌عمل آمده در جلسات متعدد نظارتی کمیسیون ویژه «حمایت از تولید و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی» و نیز تحلیل مستندات دریافتی از دستگاه‌های ذی‌ربط، حاکی از آن است که بخش عمده اقدامات دولت، به سطح قاعده‌گذاری و سیاست‌گذاری (تظاهر به قانون) محدود گردیده و عملاً در قالب مصوبات، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌های دستگاه‌های اجرایی تجلی یافته است.

متأسفانه، این تصمیمات به‌ندرت به مرحله اقدام عینی و اجرایی (مرحله تحقق قانون) نائل آمده و در نتیجه، نتوانسته است مشکلات بنیادین و ملموس واحدهای تولیدی را مرتفع سازد.

به استناد گزارش‌های واصله از نهادهای اجرایی و نیز یافته‌های حاصل از بازدیدهای میدانی کمیسیون، اقدامات عملی قابل توجهی در حوزه‌های ذیل به انجام نرسیده است:

- جبران مؤثر خسارت‌های وارده؛
 - اعطای تسهیلات بانکی و مالی (به‌ویژه در حوزه تأمین سرمایه در گردش)؛
 - راه‌اندازی مجدد خطوط تولید و بازسازی بخش‌های تخریب‌شده؛
 - تأمین مالی جهت پرداخت حقوق و دستمزد کارگران و پرسنل شاغل در واحدهای تولیدی؛
 - و سایر اقدامات پشتیبان نظیر معافیت‌های مالیاتی، بیمه‌ای و تأمین اجتماعی.
- در نتیجه، کماکان اکثر شرکت‌ها و واحدهای تولیدی مشمول، با معضلات عدیده و موانع جدی در مسیر احیای تولید دست‌وپنجه نرم می‌کنند که ضرورت بازنگری اساسی در رویکرد اجرایی دولت را دوچندان می‌سازد.

در نهایت به منظور رفع چالش‌های واحدهای تولیدی در جهت جبران خسارات وارده و کمک به دولت محترم پیشنهادات زیر در اجرای تبصره (۱) ماده (۴۵) آیین نامه داخلی مجلس جهت اعلام و وصول و طرح در صحن علنی با عنوان **"طرح حمایت از واحدهای تولیدی در شرایط اضطرار و جنگ"** تقدیم می‌گردد:

ماده ۱- حساب جبران خسارات و بازسازی جنگ

به منظور جمع، مدیریت و تخصیص بهینه منابع مالی موردنیاز برای بازسازی مناطق آسیب دیده ناشی از جنگ، حسابی تحت عنوان «حساب جبران خسارات و بازسازی جنگ» نزد خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌گردد.

آیین‌نامه اجرایی این ماده، شامل ضوابط نشان‌دار نمودن مصارف کمک‌ها بر اساس نظر مشارکت‌کنندگان، سازوکار دریافت کمک‌های نقدی و غیرنقدی، نحوه تسعیر کمک‌های ارزی، شرایط استفاده از کمک‌های غیرنقدی، و سایر مقررات مرتبط، به پیشنهاد مشترک سازمان برنامه و بودجه کشور و خزانه‌داری کل کشور تهیه شده و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

منابع تشکیل دهنده این حساب به شرح زیر است:

الف - اعتبارات تخصیص یافته در قوانین بودجه سنواتی عمومی کشور.

ب - اعتبارات مربوط به مسئولیت اجتماعی شرکت‌های دولتی، حسب ضوابط ابلاغی.

ج - کمک‌های نقدی و غیرنقدی اهدایی توسط مردم، ایرانیان مقیم خارج از کشور، و نیز شهروندان غیرایرانی علاقمند (اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی) که داوطلبانه برای جبران خسارات و بازسازی جنگ ارائه می‌شود.

ماده ۲- تسهیل فرآیند کارشناسی خسارت واحدهای تولیدی و نحوه تأمین و استرداد هزینه‌های آن

کلیه دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به ویژه سازمان برنامه و بودجه کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و قانون کارشناسان رسمی دادگستری، مکلف به رعایت ترتیبات زیر در خصوص کارشناسی میزان خسارات وارده به واحدهای تولیدی می‌باشند:

تبصره (۱) - هزینه‌های مربوط به کارشناسی میزان خسارات وارده به واحدهای تولیدی موضوع این ماده، از محل اعتبارات مصوب دستگاه‌های حمایتی یا ردیف‌های مشخص شده در بودجه‌های سنواتی، توسط دولت تأمین و به‌طور مستقیم به حساب مؤسسه کارشناسی یا کارشناس رسمی منتخب واریز می‌گردد. دریافت هرگونه وجه نقد یا کارمزد اضافی از واحد تولیدی آسیب‌دیده در این خصوص ممنوع است.

تبصره (۲) - چنانچه بر اساس نظریه کارشناسی قطعی، به واحد تولیدی مذکور، کمک‌های بلاعوض یا تسهیلات بانکی با نرخ ترجیحی اعطاء گردد، هزینه کارشناسی انجام‌شده به عنوان بخشی از هزینه‌های حمایتی، به شرط تصریح در دستورالعمل مصوب هیأت وزیران، از محل اولین قسط تسهیلات اعطایی یا از مبلغ کمک بلاعوض، کسر و به حساب درآمد عمومی (خزانه دولت) عودت داده می‌شود.

تبصره (۳) - در مواردی که بر اساس نظریه کارشناسی، خسارت وارده کمتر از حد نصاب مقرر در دستورالعمل هیأت وزیران تشخیص داده شود و یا به هر دلیلی کمک‌ها و تسهیلات موضوع این ماده به واحد تولیدی تعلق نگیرد، هزینه کارشناسی انجام‌شده به عنوان هزینه‌های جاری دولت محسوب و از ذمه واحد تولیدی ساقط خواهد شد و هیچ‌گونه تعهدی برای بازپرداخت آن برای واحد تولیدی ایجاد نمی‌گردد.

تبصره (۴) - کارشناسان رسمی و مؤسسات کارشناسی مکلفند فرآیند کارشناسی را حداکثر ظرف مدت بیست (۲۰) روز کاری از تاریخ ابلاغ و تشکیل پرونده به اتمام رسانده و در غیر این صورت، کارفرما (دولت) مجاز به فسخ قرارداد کارشناسی و تعیین کارشناس جانشین بدون هزینه اضافی برای واحد تولیدی خواهد بود.

تبصره (۵) - کارشناسی موضوع این ماده صرفاً بر اساس مستندات قطعی (صورت‌های وضعیت، بیمه‌نامه‌ها، صورتحساب‌های خرید و گزارش تأییدشده از سوی کارگروه‌های استانی تسهیل و رفع موانع تولید) انجام می‌شود و ملاک عمل برای احراز آسیب‌دیدگی واحد، تاریخ وقوع خسارت (مقارن با جنگ تحمیلی دوم و سوم) خواهد بود.

ماده ۳ - تأمین زمین جهت فعالیتهای تولیدی شرکت‌ها و واحدهای تولیدی

سازمان برنامه و بودجه و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلفند با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، نسبت به تأمین، تخصیص و واگذاری زمین‌های مناسب و دارای کاربری صنعتی و تولیدی به شرکت‌ها و واحدهای تولیدی که خسارت آنان حسب گزارش مراجع ذی‌صلاح، ناشی از جنگ تحمیلی دوم و سوم احراز شده است، اقدام نمایند.

تبصره (۱) - شرکت‌ها و واحدهای تولیدی مشمول این ماده، می‌بایست دارای گواهی تأیید شده از قرارگاه‌های اقتصادی جنگ، کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استانی یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری مبنی بر آسیب‌دیده بودن در جنگ تحمیلی دوم و سوم باشند. این گواهی ملاک عمل برای تمامی مراحل واگذاری زمین خواهد بود.

تبصره (۲) - وزارت راه و شهرسازی و سازمان ملی زمین و مسکن موظفند زمین‌های مورد نیاز را از محل:

الف - اراضی ملی و دولتی واقع در شهرک‌ها و نواحی صنعتی موجود،

ب - اراضی مازاد دستگاه‌های اجرایی که قابلیت تغییر کاربری به صنعتی و تولیدی دارند، و

ج - اراضی جدیدالاحداث در طرح‌های جامع توسعه شهری و روستایی،

تأمین و در اختیار واحدهای مشمول قرار دهند.

تبصره (۳) - واگذاری زمین به واحدهای آسیب دیده به یکی از روش‌های ذیل و با اولویت قید شده انجام می‌شود:

۱-۳: واگذاری قطعی و رایگان (بلاعوض) برای واحدهای تولیدی کوچک و متوسط که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) ظرفیت تولیدی خود را در جنگ تحمیلی از دست داده‌اند، با پیشنهاد کارگروه استانی و تأیید هیأت وزیران.

۲-۳: واگذاری با قیمت کارشناسی منطقه‌ای به صورت اقساط بلندمدت (حداقل ده ساله) با نرخ سود ترجیحی (نیم‌درصد) برای سایر واحدهای مشمول.

تبصره (۴) - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است حداکثر ظرف مدت چهل و پنج (۴۵) روز کاری از تاریخ واگذاری، نسبت به صدور سند رسمی مالکیت یا انتقال قطعی به نام واحد تولیدی اقدام نماید. کلیه هزینه‌های نقل و انتقال، ثبت و عوارض شهرداری در این خصوص به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) بخشیده می‌شود.

تبصره (۵) - واحدهای تولیدی مشمول موظفند حداکثر ظرف دو (۲) سال از تاریخ تحویل زمین، عملیات اجرایی احداث واحد تولیدی را آغاز نمایند. در غیر این صورت، سازمان ملی زمین و مسکن مجاز به استرداد زمین به تملک خود خواهد بود. همچنین هرگونه تغییر کاربری یا واگذاری زمین به غیر، طی مدت ده (۱۰) سال از تاریخ انتقال، ممنوع بوده و مستوجب بازپس‌گیری زمین و پرداخت جریمه معادل سه برابر ارزش روز زمین به خزانه دولت می‌باشد.

ماده ۴- اولویت شرکت‌ها و واحدهای تولیدی آسیب‌دیده در تخصیص ارز جهت واردات ماشین‌آلات، خطوط تولید و مواد اولیه

وزارت صنعت، معدن و تجارت و سازمان توسعه تجارت ایران مکلفند در چهارچوب سیاست‌های ارزی کشور، اولویت ویژه و ممتاز را در تخصیص ارز مورد نیاز برای واردات ماشین‌آلات، خطوط تولید، تجهیزات جانبی و مواد اولیه مورد نیاز جهت ازسرگیری تولید، به شرکت‌ها و واحدهای تولیدی مشمول این ماده، اعطا نمایند.

تبصره (۱) - شرکت‌ها و واحدهای تولیدی مشمول دریافت اولویت ارزی موضوع این ماده، واحدهایی هستند که:

الف - آسیب‌دیدگی آنان در جنگ توسط کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استانی، قرارگاه‌های اقتصادی جنگ یا کانون کارشناسان رسمی دادگستری احراز و تأیید شده باشد.

ب - دارای پروانه بهره‌برداری معتبر یا جواز تأسیس قطعی از مراجع ذی‌صلاح باشند.

ج - تعهد کتبی مبنی بر راه‌اندازی مجدد خط تولید و اشتغال‌زایی در منطقه آسیب‌دیده ارائه نمایند.

تبصره (۲) - اولویت موضوع این ماده عبارت است از:

۱-۲: تخصیص ارز مورد نیاز بدون اعمال سقف‌های محدودکننده برای واحدهای تولیدی که بیش از چهل درصد (۴۰٪) ظرفیت تولیدی خود را در جنگ از دست داده‌اند.

۲-۲: تخصیص حداقل شصت درصد (۶۰٪) از نیازهای ارزی اعلامی واحدهای تولیدی متوسط و کوچک، حداکثر ظرف مدت پانزده (۱۵) روز کاری از تاریخ ثبت درخواست در سامانه جامع تجارت.

تبصره (۳) - ارز تخصیصی به واحدهای مشمول، با نرخ سامانه نیما یا نرخ ترجیحی (در صورت تصریح در بودجه‌های سنواتی) و متناسب با نوع کالای وارداتی (ماشین‌آلات، خطوط تولید یا مواد اولیه) تأمین می‌گردد. بانک مرکزی موظف است معادل ریالی مابه‌التفاوت نرخ ارز ترجیحی و آزاد را به‌عنوان یارانه حمایتی از محل اعتبارات مصوب، پرداخت نماید.

تبصره (۴) - وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است فرآیند ثبت سفارش واحدهای مشمول را حداکثر ظرف مدت هفت (۷) روز کاری از تاریخ تکمیل مدارک، به پایان رسانده و هرگونه استعلامات برون سازمانی (از جمله از سازمان محیط زیست و استاندارد) را به صورت همزمان و با اولویت انجام دهد. در صورت تأخیر بیش از مدت مذکور، ثبت سفارش به صورت خودکار و بدون نیاز به تأیید مجدد، صادر می‌گردد.

تبصره (۵) - بانک مرکزی مکلف است برای واحدهای مشمول این ماده، مهلت بازگشت ارز حاصل از صادرات (در صورت وجود) یا مهلت ایفای تعهدات ارزی مرتبط با واردات ماشین‌آلات و مواد اولیه را حداقل به میزان دو برابر مدت مقرر در دستورالعمل‌های عمومی، تمدید نماید. همچنین جرائم دیرکرد تعهدات ارزی این واحدها تا زمان اتمام دوره بازسازی (حداکثر یک سال) بخشیده می‌شود.

تبصره (۶) - کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع این ماده موظفند گزارش عملکرد ماهانه خود را در خصوص تعداد درخواست‌های ارزی، میزان تخصیص یافته و زمان پاسخ‌دهی، به دبیرخانه کارگروه اقتصادی جنگ تحمیلی (موضوع اساسنامه مصوب هیأت وزیران) ارائه نمایند. در صورت تخطی از مفاد این ماده، مدیران مربوطه به هیأت تخلفات اداری معرفی و حسب مورد، به مجازات‌های مقرر در قانون مدیریت خدمات کشوری محکوم خواهند شد.

ماده ۵ - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، دستورالعمل اجرایی نحوه تخصیص حداقل ده درصد (۱۰٪) از کل تسهیلات مصوب شبکه

بانکی کشور (اعم از تسهیلات تکلیفی، تبصره‌های بودجه و منابع داخلی بانک‌ها) را به شرکت‌ها و واحدهای تولیدی آسیب‌دیده، تدوین و به کلیه بانک‌های عامل ابلاغ نماید. بانک‌های عامل مکلف به رعایت سقف مذکور بوده و گزارش عملکرد ماهانه خود را به کمیته اقتصادی ستاد بازسازی جنگ ارائه نمایند.

ماده ۶- پرداخت اصل و سود تسهیلات اعطایی (اعم از جاری، معوق و سرر سید شده) به واحدهای تولیدی مشمول این ماده، به میزان هم‌ارز در صد توقف تولید و در صد خسارت وارده به خطوط تولید (بر اساس نظریه کارشناسی رسمی تأیید شده توسط کارگروه استانی تسهیل و رفع موانع تولید)، تا سقف دو سال به‌طور کامل متوقف می‌گردد. سود و جرائم دیرکرد این دوره، محاسبه و بخشیده شده و اصل تسهیلات نیز مطابق با برنامه تقسیط مجدد با رعایت دوره تنفس، بازپرداخت خواهد شد.

ماده ۷- (محاسبه دیون مالیاتی به‌عنوان کمک بلاعوض):

سازمان امور مالیاتی کشور موظف است دیون مالیاتی قطعی‌شده و مالیات عملکرد سال ۱۴۰۴ واحدهای تولیدی آسیب‌دیده را به‌عنوان کمک بلاعوض دولت محاسبه و از مطالبات آنان کسر نماید. مبلغ کمک بلاعوض مذکور نباید بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) از کل خسارت‌های وارده (که توسط کارشناسان رسمی دادگستری تأیید شده است) باشد. مازاد بر این میزان، با تقسیط حداکثر پنج‌ساله و بدون جریمه تأخیر، قابل پرداخت خواهد بود.

ماده ۸- (کاهش سود تقسیمی شرکت‌های بزرگ دولتی):

وزارت امور اقتصادی و دارایی (به‌عنوان نماینده سهام دولت) موظف است در مجامع عمومی شرکت‌های بزرگ دولتی و شرکت‌های دولتی تابعه که در جنگ تحمیلی دوم و سوم آسیب دیده‌اند، میزان سود تقسیمی این شرکت‌ها را به همان درصد آسیب وارده (مطابق با تأییدیه وزارت اقتصاد و دارایی مبتنی بر گزارش کارشناسی) کاهش داده و مابه‌التفاوت آن را به‌عنوان اندوخته برای بازسازی و نو سازی واحد آسیب‌دیده، در شرکت حفظ نماید. این حکم شامل شرکت‌های با بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام دولتی نیز می‌گردد.

ماده ۹- (توقف و امهال مطالبات دستگاه‌های دولتی و سازمان تأمین اجتماعی):

کلیه دستگاه‌های اجرایی دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و سازمان تأمین اجتماعی مکلفند با صدور بخشنامه داخلی، نسبت به توقف کامل و صول مطالبات خود (اعم از حق بیمه، عوارض، بهای خدمات، جرائم و دیرکرد) از واحدهای تولیدی آسیب‌دیده، حداکثر تا سقف ۱۸ ماه اقدام نمایند. همچنین اصل مطالبات مذکور

با حذف کلیه جرائم تأخیر، به صورت اقساط حداقل چهل و هشت (۴۸) ماهه و با نرخ سود صفر درصد، به واحد تولیدی فرصت داده شود.

ماده ۱۰- (تسهیل در انتشار اوراق بدهی و امهال تسهیلات بانکی):

بانک مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار مکلفند با همکاری یکدیگر، فرآیند انتشار اوراق بدهی (صکوک) توسط شرکت‌های تولیدی آسیب‌دیده را حداکثر ظرف مدت چهل و پنج (۴۵) روز از تاریخ درخواست، تسهیل و تسریع نمایند. همچنین کلیه تسهیلات پرداخت‌شده توسط شبکه بانکی به واحدهای مشمول، مشمول امهال حداقل دو ساله (بدون محاسبه سود و جریمه جدید) گردیده و بانک‌ها موظف به پذیرش درخواست تسهیل مجدد بر اساس طرح توجیهی بازسازی واحد تولیدی هستند.

ماده ۱۱- (طراحی پوشش ریسک جنگ در بیمه‌نامه‌ها):

بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران (ناظر بر صنعت بیمه) مکلف است حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، نسبت به طراحی و ابلاغ آیین‌نامه اجرایی پوشش ریسک جنگ و خسارات ناشی از آن (شامل غرامت ناشی از حملات موشکی، پهبادی، تخریب فیزیکی، آتش سوزی ناشی از عملیات جنگی و توقف تولید به دلیل شرایط اضطراری) برای کلیه بیمه‌نامه‌های واحدهای تولیدی آسیب‌دیده اقدام نماید. حق بیمه این پوشش‌ها با نرخ ترجیحی (حداکثر نیم درصد ارزش بیمه‌نامه) محاسبه شده و مابه‌التفاوت آن از محل اعتبارات دولتی تأمین گردد.

ماده ۱۲- (طراحی و توسعه سامانه مدیریت ظرفیت صنعتی):

وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) و سازمان فناوری اطلاعات ایران، موظف است حداکثر ظرف مدت چهار ماه از تاریخ ابلاغ این قانون، نسبت به طراحی، توسعه و راه‌اندازی سامانه جامع مدیریت ظرفیت صنعتی اقدام نماید. این سامانه باید امکان شناسایی، ثبت و به‌اشتراک‌گذاری ظرفیت‌های مازاد تولیدی، خطوط تولید راکد، فضاهای صنعتی خالی و تجهیزات بلا استفاده واحدهای آسیب‌دیده را فراهم آورده و بستری جهت انعقاد قراردادهای مشارکت در تولید، قراردادهای اجاره صنعتی و انتقال تکنولوژی میان واحدهای آسیب‌دیده و سایر فعالان اقتصادی ایجاد نماید. استفاده از این سامانه برای کلیه واحدهای تولیدی مشمول، رایگان و الزامی است.

ماده ۱۳- (اعتبارسنجی و مرجع تشخیص آسیب):

ملاک تشخیص و احراز آسیب دیدگی واحدهای تولیدی موضوع کلیه تبصره‌های این ماده، گزارش قطعی کارگروه تسهیل و رفع موانع تولید استانی، قرارگاه اقتصادی جنگ تحمیلی یا نظریه کانون کارشناسان رسمی دادگستری خواهد بود. مفاد این ماده واحده، شامل واحدهای تولیدی که در تاریخ وقوع جنگ تحمیلی دوم و سوم، دارای پروانه بهره‌برداری یا جواز تأسیس قطعی بوده‌اند، می‌گردد.

ماده ۱۴- پرداخت خسارت خودروهای شخصی

صندوق تأمین خسارت‌های بدنی (۳۰ هزار میلیارد ریال) و بیمه مرکزی از حساب ویژه اتکایی تحریم (۶۰ هزار میلیارد ریال) مکلفند مبالغ را به حساب شرکت سهامی بیمه ایران واریز کنند تا برای پرداخت خسارت خودروهای شخصی معرفی شده توسط سازمان مدیریت بحران هزینه شود.

ماده ۱۵- تأمین مالی بازسازی واحدهای تولیدی توسط صندوق صحا

به صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع پیشرفته (صحا) اجازه داده می‌شود با استفاده از منابع خود، مانده اعتبارات تملک سرمایه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت و درآمدهای حاصل از واگذاری زمین، برای بازسازی واحدهای تولیدی آسیب‌دیده اقدام کند. منابع از سه محل تأمین می‌شود: (۱) منابع صندوق موضوع تبصره (۲) قانون ساماندهی صنعت خودرو؛ (۲) حداقل ۸۰٪ مانده اعتبارات تملک سرمایه‌ای سال ۱۴۰۴ و حداقل ۵۰٪ تخصیص سال ۱۴۰۵ وزارت صنعت، معدن و تجارت؛ (۳) واگذاری اراضی توسط وزارت جهاد کشاورزی و راه و شهرسازی و تخصیص حداقل ۴۰٪ از درآمد آن به صندوق صحا.